

TORONTÁL

Ára: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel. Bečkerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1
75
Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek
para

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Ára:
Az előfizetés ára:
Egész évre . 180 D | Negyedévre . 45 D
Félévre . . . 90 D | Havonta . . . 15 D
Hirdetések díjszabás szerint
Megjelenik naponta délelőtt
75
para

A kumanovoi ünnepségek utolsó napja.

A király beszéde a katonatisztekhez.
— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, okt. 25.

Kumanovoban tegnap befejeződtek a nagy ünnepségek. A tegnapi program legkimagaslóbb pontja a hadgyakorlat volt, mely alkalommal Aleksander király terepszemlét tartott.

A szemle befejeztével a király megleghangú beszédben szólott a tisztetekhez. Szívhezszó szavakkal méltatta a mult nagy eseményeit, amelyek hozzájárultak a mai béke megteremtéséhez. A tíz év előtti állapotokról beszélve, kitér a rabság nehéz korszakára, amikor népe idegen járom, idegen uralom hatalma alatt görnyedt. Beszéde végén a katonaság érdemeit hangoztatta, amely akkor oly hősiés önfeláldozással küzdött elnyomott testvéreinek felszabadításáért. A király szavait viharos éljenzéssel fogadták.

A város környékéről és az ország távolabbi vidékéről is, több ezer főnyi közönség gyűlt össze Kumanovoba. Tegnap délután a város főutcáján nagy kolót rendeztek, amelyen a polgárság és katonák is rész vettek.

Este a községtanács a király tiszteletére ünnepi bankettet adott, a melyen Favle herceg és Arzen fejedelm is részt vett. A banketten Pasity miniszterelnök hosszabb beszédet tartott.

Ma délelőtt a kumanovoi görög keleti templomban istentisztelet volt az elesett hősök emlékére. A király a főoltáron egy bronzból készült habér ágat helyezett el, ezzel a felirással: „A kumanovoi elesett hősöknek, Aleksander“

Az első udvari vonat ma délután két órakor indul. A kormány tagjai ezzel a vonattal jönnek Beogradba.

Egymás között — egymásról.

Páris, okt. 25.

Lord Derby a Matin tudósítójának nyilatkozott Angliának Németország-hoz viszonyáról. Lord Derby kifejtette, hogy Franciaországnak egyes reményekről le kell mondania. A jóvátétel megoldásának oly módon kell történnie, hogy Németország hálára legyen lekötve és ne érezzen folyton gyűlöletet az elnyomó ellen. Franciaország és Anglia viszonyáról kijelentette, hogy meg kell érteniök egymást és föl kell hagyniök az egymás elleni folytonos panasszal és gyanúsítással.

Megjelent az új rendelet

a külföldi áruk behozataláról és a devizaengedélyekről.
A rendelet teljes szövege.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Bečkerek, okt. 26.

A devizakiszolgáltatások körül meglehetősen homályosság uralkodik. A kereskedők maguk tájékozatlanok s a sok rendelet közül nem tudják, melyikhez igazodjanak. Illetékes helyen érdeklődtünk az iránt, hogy mit tartalmaz a volta-képpen devizarendelet.

A kapott felvilágosítás szerint csak azok a kereskedők kérhetnek deviza engedélyt, akik árujukat már szeptember másodikától eladták. Azok a kereskedők azonban, akik szeptember 2-ika után, de október 16-ika előtt vásároltak külföldön árucikkeket, kivételesen kaphatnak a novisadi odbortól behozatali engedélyt, devizát azonban csak akkor vásárolhatnak, ha a kiszolgáltatásokról szóló rendelet megjelenik. Ebben az esetben persze figyelembe fogják venni a rendelet előírásait.

A bácskai napilapokban a legutóbbi napokban különféle zavaros tartalmu rendelettervek jelentek meg a devizakiszolgáltatással kapcsolatban. A rendelet ma reggel megjelent s arról a bánási kereskedelmi és iparkamarában Stanojlovity titkártól a következő felvilágosítást kaptuk

A pénzügyminiszteri főfelügyelőség 19261. számú rendelete alapján a novisadi devizaodbor értesítette a bánási kereskedelmi és iparkamarát, hogy október 16-ikától kezdve senki sem rendelhet árut külföldön

addig, amíg erre az odbortól engedélye nincsen. Más szóval, világosabban kifejezve, minden kereskedő, nagy- és kisiparos, aki a külföldön bármilyen árut, anyagot stb. akar rendelni s azt az SHS állam területére kívánja beszállítani, az ügylet perfektuálása előtt köteles a novisadi devizaodborhoz fordulni vétel és behozatali engedély végett.

A kérvényező kérvényében pontosan jelöli meg azokat az árucikkeket, amelyeket behozni szándékozik. Azt is említi meg az érdekelt, hogy milyen mennyiségben, mely országból és megközelítőleg milyen értékben kívánja az importálást eszközölni.

Azokhoz a kérvényekhez, amely élelmiszerek és koloniacikkek behozataláról szólnak, a kereskedő köteles egy nyilatkozatot mellékelni, amelyben kijelenti, hogy a megrendelt árut csak a drágaság leküzdésének érdekében hozhatja és az eladásnál a drágaság leküzdéséről szóló törvény előírásainak megfelelően fog eljárni.

A devizaodbor figyelmezteti az érdekeltet, hogy a devizakiszolgáltatási és az árubehozatali engedélyek kiadása iránti kérvényekhez csatoljanak adófizetési bizonylatot, mely arról tanuskodik, hogy az illető mennyiben tett eleget adófizetési kötelezettségeinek. Ez a melléklet fontos, mert nélküle nem veszik figyelembe a kérvényt.

Memento ...

A „Torontál“ tudósítójának távirata

Wien, okt. 25.

A „Rothe Fahne“ nemrég egy képet közölt, amelyen Seypel előtt megjelnek a meggyilkolt Stürck szelleme és figyelmezteti Seypelt,

hogy óvakodjék a politikája folytatásától.

A keresztény szociálisták kifogásolták a „Rothe Fahne“ képét és követelték, hogy a rendőrség indítsa meg az eljárást. A rendőrség házkutatást tartott a lap szerkesztőségében és lefoglalt több kéziratot.

TÖZSDE

Oktober 25.

Beograd. (Zárlat.) London 27350, Páris 44250, Newyork 61, Genf 1336, Szaloniki 155, Milano 25350, Prága 202, Berlin 142, Wien 0086, Bukarest 4125, Szófia 4250, Budapest 243.
Zürich. (Zárlat.) Devizák: Berlin 012375, Hollandia 213-75,

Newyork 546-75, London 2434, Páris 3915, Milano 2217, Prága 1775, Budapest 02175, Zagreb 220, Bukarest 360, Varsó 00450, Wien 00075, Osztrák bélyegzett 00078.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Léva 1550—1650, Francia frank 180—185, Lira 100—105, Osztrák korona 345—355, Lei 15—16, Svájci frank 46250—4775, Lengyel márka 2250—2450.

Az olasz kormányválság.

A „Torontál“ tudósítójának távirata.
Róma, okt. 25.

Giolitti pártja ülésén kijelentette, hogy a fascistáknak megfelelő képviselést kell biztosítani, de nem az erőszak útján.

Politikai körökben az a vélemény, hogy Giolitti a kormányt a fascistákkal együtt fogja megalakítani. Az a hír is tartja magát, hogy egy átmeneti minisztériumot terveznek, amelybe az összes volt miniszterek belépnek. A kormányalakítás tárgyalásait a fascisták kongresszusa miatt félbeszakították. Mussolini általában bevallotta, hogy a fascisták őt tárcát követelnek a kormányban.

Róma, okt. 25.

D'Annunzio a sebesültek gyűlésén nagyhatású beszédet mondott. A sebesültek kétezer zászlóval jelentek meg a gyűlésen.

Róma, okt. 25.

Az olasz kormány a nápolyi fascistakongresszus alkalmából huszonöt ezer főnyi katonaságot összpontosított Nápolyban és a környékén.

Mussolini fascista vezér a kongresszuson kijelentette, hogy a fascisták nem keresnek viszályt a rendes katonai csapatokkal. A fascista-párt nem is kíván a kormányban részt venni, de az olasz néplelek reményeit meg akarja valósítani.

Most kezdődik az igazi béke.

A „Torontál“ tudósítójának távirata.

London, okt. 25.

A Pall Mall jelentése szerint az angol katonai technikában szenzációs újításokkal próbálkoztak. Olyan lövedékekkel kísérleteztek, amely a repülőgép szárnyához ütődve explodál. Egy másik fajta löveg csak akkor robban fel, hogyha tizenhat hüvelyknyi vastag bálnacéllemezhez ütközik. A tizenhat hüvelyk kaliberű ágyú, hir szerint huszonhat mértföld távolságot és tíz mértföld magasságot ér el. Tankokat is bemutatattak, amelyek kezelőszemélyzet nélkül haladnak előre és tizenkét mértföld gyorsasággal folyókon is keresztülhaladnak. A tankok a távolból elektromos hullámokkal irányíthatók. Az ezerműves Rapier-motorral felszerelt bombavető repülőgép az eddigi rekordokat felülmúlja.

A lap megjegyzi, hogy ezek a kísérletek a jövő békekorszak rossz előjelei.

Nyilatkoznak Lloyd Georgeról.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, okt. 25.

Trockij nyilatkozott a Newyork Heraldnek Lloyd George bukásáról.

A legszebb ajándék — mondotta Trockij — amelyet Anglia a forradalom ötödik évfordulóján Oroszországnak adhatott, Lloyd George kormányának bukása volt.

London, okt. 25.

Mac Kenna Lloyd Georget tadmadvá mondja, hogy az egész angol kereskedelem fejlődése Lloyd George különeködése miatt megakadt. Európa egyrésze romokban hever és az általános helyzet egyre rosszabbodik. Az egyetlen remény az angol gazdasági élet és külkereskedelem föltámasztására, ha az új kormány szakít Lloyd George hagyományaival.

Megalakult a nemzetközi vasutas szövetség.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, okt. 25.

A nemzetközi vasuti konferencia a kormányok jóváhagyásának reményében megalakította a nemzetközi vasuti szövetséget. Valamennyi európai állam belépett a szövetségbe. Az ázsiai államok közül Kína és Japán. A szövetség székhelye Páris lesz.

Ebert elnökségét három évvél meghosszabbították.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, okt. 25.

A birodalmi gyűlés elnöke megjelent Ebert elnöknel és ünnepélyes formában közölte vele, hogy hivataloskodásának idejét három évvel meghosszabbították. Ebert elnök köszönetet mondott a törvényhozás határozatáért, amelyben a megtisztelő bizalom kifejezését látja. Kijelentette, hogy az az elhatározás vezetni magasztos hivatásánál, hogy honfitársain segítsen s ezt továbbra is célul tűzte ki. A weimari nemzetgyűlés előtt tett fogadalmát hűséggel állja és a német köztársaságot híven kívánja szolgálni. Felhívja a politikai pártokat, hogy a szenvedélyektől sohase ragadtassák el magukat.

A muzslyai gyilkosság főtárgyalása.

Csak súlyos testi sértésben találták bűnösnek a fővádlottat.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 26.

A törvényszék büntető tanácsa Boschi Ivo törvényszéki bíró elnöke alatt tegnap délelőtt kilenc órai kezdettel tárgyalta a muzslyai gyilkosság bűnügyét, amelynek lefolyásáról annakidején részletesen számoltunk be az olvasóközönségnek. Szuronyos fogházor vezette be a terembe a két letartóztatásban lévő fővádlottat: Bakos Illést és Teleki Istvánt. A többi három vádlott szabadlábon van s így azok hatóságai asszisztencia nélkül jelentek meg a tárgyaláson. Boschi

Halasztást szenved a kormány lemondása.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 25.

A szkupstinának november 6-ig való elnapolása miatt a képviselők nagyrésze távol van Beogradtól. A parlamenti kibokban alig látni néhány képviselőt, ezek is elutaznak a függetlenség kivívásának érfordulói ünnepeire.

Krmanovoból holnap jönnek vissza a kormány tagjai és az országgyűlési képviselők. Alig maradnak azonban többet két napnál Beogradban, mert hivatalosak a prágai ünnepekre.

Ilyen körülmények között nincs kilátás arra, hogy a megjósolt nagy politikai események megtörténjenek. A két legnagyobb parlamenti

pártnak, a radikálisoknak és a demokrataknak ismert határozatának — a kormány lemondásának — véghezvitele volna esedékes, amely azonban előreláthatólag elhalasztódik, bár az sínes kizárva, hogy közben a válság teljesen elsimul.

Politikai körökben nem tartják lehetetlennek, hogy a kormány lemondása csak formális lesz. Ezt úgy értik, hogy mindössze néhány tárca eséréne gazdát, a többi miniszter pedig megmaradna a kormányban. Illetékes helyen abszolút nem tartják lehetetlennek ezt a megoldást.

November tizenhárom a békekonferencia kezdete.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, okt. 25.

A francia külügyminiszterhez olasz jegyzék érkezett, amelyben az olasz kormány a keleti konferencia mielőbbi megkezdését kéri és a békétárgyalás elnökéül a svájci köztársaság elnökét ajánlja.

London, okt. 25.

Trácia kiürítése gyorsan halad. A török közigazgatás az egyes kerületekben már november elsején működésbe lép. A kiürítés november huszadikán befejezést nyer.

London, okt. 25.

Az angorai nemzetgyűlés a keleti békeértekezlethez egy javaslatot fog benyújtani, amelyben kéri, hogy a török államadósságok Görögországra háríttassanak át és ez esetben Törökország lemondana a görög hadikárpótlásról.

Páris, okt. 25.

Poincaré közölte az angorai kormányal, hogy a keleti békeértekezletet november tizenharmadikán megnyitják Lausanneban.

elnök felolvasta a vádiratot, amely lényegében a következőképpen szól:

Bakos Illést az ügyészség szándékos emberölés büntetével vádolja, amelyet a vádlott 1922 július 30-án követett el aképpen, hogy a Karl-féle vendéglő udvarában dulakodás közben két izben megszurta Teleki Pál muzslyai földmivest, aki sérüléseibe néhány perc múlva meghalt!

Teleki István ellen kétféle súlyos és egyrendbeli könnyű testi sértés miatt emel vádat az ügyész. A vádirat szerint Teleki István Horváth Ferencet súlyosan, Bakos Albertet és Bakos Illést pedig keszszurással könnyebben megsebesített.

A vádirat többi fejezeteiben Horváth Ferenc, Horváth János és Bakos Albert bűnügyével foglalkozik, akiket könnyű testi sértés elkövetésével vádol.

Elsőnek Bakos Illést hallgatja ki a bíróság. Az elnök kérdésre kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. Aznap, vasárnap délután 4-5 óra között elment a Karl-féle vendéglőbe, ahol öt óra tájban találkozott Teleki Pállal. Teleki kezében egy vastag botot szorongatott s fenyegetőzve kijelentette, hogy majd megtanítom én a muzslyai legényeket. Bakos kérlette, hogy ne kezdjen verekedést s megígérte neki, hogy ha esendesen marad fél liter bort fizet.

Tánc alatt tényleg nem történt semmi. Záróra után Bakos haza akart menni. Az ajtóban szembe találkozott Telekivel, aki bottal

fejbevágtta. Bakos védekezőleg kihuzta bicskáját s kétszer Telekibe szurt. Másra nem emlékszik.

Teleki István, a második vádlott elmondja, hogy az apja és Bakos között lejátszódott verekedést nem látta. Horváth Ferencet az ajtóban találkozott s mivel az előzőleg bottal megütötte, késével megszurta. A többi vádlottnak, valamint Horváthnak megbüntetését, akik valamennyien könnyű testi sértést követtek el Teleki Istvánon, a sértett megbüntetését nem kívánja. Teleki István kijelentésére a bíróság rövid tanácskozás után megszüntette a vádat.

Lefkovity dr. és Magyar Károly dr. orvosok szakértői véleménye után a lanuvallomásokra került a sor, amelyek csak lényegtelenebb mellékkörülményekről tudtak felvilágosítást nyújtani.

A bíróság a déli órákban hirdette ki az ítéletet. Teleki Istvánt az ítéletben könnyű testi sértés büntetésben bűnösnek mondták ki s ezért három havi fogházra ítélték, Bakos Illés pedig súlyos testi sértés miatt hat hónapi börtönt kapott.

Utiszámlát csinálnak.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, okt. 25.

A jóvátételi bizottság elhatározta, hogy vasárnap, október huszonkilencedikén Berlinbe utazik, hogy a német kormányal a költségvetés egyensúlyozásáról és a márka stabilizálásáról tárgyaljon.

HIREK

A polgármester beogradi utja. Aleksity Bogoljub polgármester városi ügyek elintézése végett Beogradba utazott. Távollétében Grubity Andrea dr. városi főjegyző helyettesíti.

Uj száz és ezerdináros bankjegyek. Beogradból jelenti tudósítónk: A pénzügyminiszter uj száz és ezerdináros bankjegyeket boesájt forgalomba. A bankjegyek az Egyesült-Államokban készülnek s azokat a jövő év elején adják ki.

Nagyot fordult

a világ minden tekintetben. Azok az idők, amikor az egyházfejedelmek, császárok, királyok, pénzügyminiszterek, a művészetek, a kultúra irányítói — elmúltak. A régiek a maguk testi jólétének ápolása mellett még mindig találtak elég alkalmat és főleg anyagot, hogy támogassák, fejlesszék a művészetet. A ma vezető emberei utolsó helyre szorították a kultúrát és mindent a harc az öldöklés céljainak áldoztak. Minden országban egyformán éheznek, nélkülöznek a tudás, a művészet emberei és csak úgy tudnak megélni, ha olesó vásári komédiának adják oda a tudásukat, a művészetüket. Amikor a vezetésre hivatottak teljesen a testiség kultuszának posványába süllyedtek el — jönnek most a névtelen százak, ezrek, tizezrek, hogy megmentsék ami az emberiség közös vagyona, a kultúrát, a művészetet, a fényt, az illatot, a szépséget. Az a sok műkedvelő, aki pihenése óráit lopja meg. Aki nappal durva testi munkát végez talán és este szent lázban költők igéivel próbálja lángra gyújtani mások szívében is a szépség mécsesét. Akiknek fogalmuk nem volt eddig színpadról, rendezésről. Akiknek nincsenek álmaik babérkoszorúkról, nemzeti halálról, csak dolgoznak szent hevületben, mert a lelkiük kényszere viszi őket — ezek lettek ma a kor irányítói. És a finomkodóknak nincs mit nevetni rajtuk ha hibásan mondanak ki itt-ott egy-egy idegen szót, mert mégis mindannyian kénytelenek vagyunk az ő lelki tüziük-nél megmelengetni dermedt hitünk az emberiség rendeltetésében. És hol maradnak ebben a munkában azok, akiket születés, vagyon, műveltség erre predestinált!

A „Mágnás Miska” másodsor. A Mágnás Miska című operettet, amelyet tegnap este fényes sikerrel adott elő a vasutasegyesület műkedvelői gárdája, ma este és holnap este 8 órai kezdettel megismétlik. A tegnapi zsufolt ház dacára, a mai előadásra is változatlanul nagy az érdeklődés. Ma reggel, mint velünk közlik, a jegyek nagyrésze már el is kelt. Jegyek elővételben Mangoldnál és a városi színház pénztáránál kaphatók.

Uj egészségügyi törvény készül. Beogradból jelenti tudósítónk: Az egészségügyi minisztérium uj törvényjavaslatot dolgozott ki, amelyet véleményezés végett elküldött az egészségügyi tanácsnak.

Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olesón közvetít a Nagybecskerek Népbank R.T. — Telefon 62.

Letar
Hugó.
Hugo
esehel
Podgy
nagy
got tal

* At
— a f
ártelm
pest, E
többi k
a Nag
Velik
épület
igazza

* Er

lőime

lődöke

nyok

kisebb

az Ale

gemet

(volt

mühe

bejárá

alatt

Mive

esökke

bizón

bizalm

Toth

* Cs

és m

galvat

rek. T

Bees

a műk

szerep

zosan

egy u

hirere

lekes

tünk

divat

sonló

detleg

kivite

tást é

hataln

keves

nak,

fokoz

fejez

lamel

kál. F

nyujt

gárd

mán.

egyik

may

léptel

elő s

hogy

teljes

Két-z

lentes

muzs

küli

és m

Amer

szorg

zenei

sal ja

idege

repe

Mind

szere

nünl

mélye

ment

az, eg

előre

rabo

Ke

kerek

resni

Letartóztatták a csehek Hoynig Hugót. Wienből jelentik: Hoynig Hugo ismert legitimista-vezért a csehek Pozsonyban letartóztatták. Podgyászának megmotozásakor nagy legitimista propaganda anyagot találtak nála.

• Atutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.**

* Értesitem eddigi tisztelt rendelőimet és a szabóságom iránt érdeklődőket, hogy a mai nehéz viszonyok mellett kénytelen voltam — kisebb rezssivel akarván dolgozni — az Aleksandrova-utcai üzlethelyiségiemet feladni és csak az ugyanazon (volt Eisenstädter-féle) házban lévő műhelyemet tartom meg. Ennek bejárata a Pupinova-utca 4-ik szám alatt van, vörös téglakerítésű ház. Mivel így kiadásaim tetemesen csökkentek, módomban lesz megbízóimat olcsóbban kiszolgálni és bizalmukat kiérdemelni. Tisztelettel Toth József.

• Csillárokat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Mágnás Miska

Beeskerek városában divattá vált a műkedvelő szintársulatok gyakori szereplése. Ahogyan különben fázosan húzzuk össze magunkat egy-egy újabb divat közeledésének a hírére, olyannyi melegséggel, ösztönös lelkesedéssel és tisztelettel köszöntünk mindenkit, aki hasonló kultúrdivat szolgálatába áll. Minden hasonló törekvés, ha még olyan kezdetleges is, részint tárgyánál, részint kivételénél fogva, feltétlen buzdítást és méltánylást érdemel. Mily hatalmas munkát kell végeznie egy kevésbé intellektuális koponyának, míg kellő szellemi előkészület, fokozottabb izlés, meglátás és kifejezésbeli készség híjjával csak valamelyes elfogadhatót is produkál. Hát még ha olyan pompásat nyújt, mint a vasutasok műkedvelő gárdája a szerdai előadás folyamán. A háborns évek alatt született egyik legnehezebb operettel, Szirmay Albert „Mágnás Miskájá”-val léptek első ízben a nyilvánosság elé s nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy le nem fokozott igényeinket is teljes mértékben kielégítették. Kétszeresen aláhúzott fenti kijelentésünk, mert a Mágnás Miska muzikája nem pongyola, testnélküli hangzavar, de komoly tanulást és megértést igénylő kompozíció. Amennyire példásan oldották meg szorgalmas munkájukkal e súlyos zenei feladatot, ugyanannyi stílussal játszották meg a nekik abszolút idegen miliót. A darab parádés szerepei helyesen voltak kiosztva. Mindegyik típusát játszott ki a maga szerepéből. Első helyen kell említenünk Richter Mariskát, Maresa személyesítőjét. Hangja s temperamentumos ügyes játéka adott színt az egész estének. Egymaga vitte előre s a megérdemelt sikerre a darabot.

Keresve sem lehetett volna Beeskereken alkalmasabb játékost keresni Baracs szerepére, mint Denn

Elfogták a sorozatos betörések tettesét.

„Olyan akartam lenni, mint Rózsa Sándor volt.”
Izgalmas hajsz a cukorgyár mögötti földeken.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 25.

A bűnügyi krónikának több oldalra terjedő részére tett pontot tegnap délután a beeskereki rendőrségnek eredményes nyomozása. Tegnap délután ugyanis hónapokig tartó fáradtságos nyomozás, mondhatni pihenés nélküli állandó hajsz után, a rendőrség elfogta Beeskereknek és környékének a legtöbb év-tized leghírhedtebb betörőjét és tolvaját: Szabó Józsefet.

Szabó József mindössze tizen-nyolc éves, de máris oly viharos és szegyénteljes multra tekinthet vissza, amilyent még a fegyháztól megörögzött gonosztevők közül is csak kevesen éltek át. Tipusa a romlott, semmirekellő suhancoknak, akikből soha sem lesz más, mint börtöntöltelék s társadalmi nyűg. Szabó a fiatal bűnösöknek nem abból a fajtájából való, akik nyers erejükre és bátorságukra támaszkodva dolgoznak, mert munkáján — a betöréseken — a tervszerűséggel, a pontos számításokkal, az óvatos vigyázatossággal párosult raffineria egy-egy sikerült megoldása látszik. Szabó a tőle telhető módon kerülte a nagy veszéllyel járó működést, amellyel mégis nagyszabású bűntetteket hajtott végre. Mindig megtudta válogatni a színhelyt és időt s ez az oka annak, hogy a rendőrségi vizsgálat hosszú ideig eredménytelen maradt. A parasztos pókhendiség azonban előbb-utóbb mégis felülkerekedett a törvényszerűsége s az urra lett arcátlan merészség nyakát törte karrierjének. Most tehetetlenül, bilinesbe verve várja a rendőrségen kihallgatását s bizonyára régi hírhedt mondására gondol: olyan akarok lenni, mint amilyen Rózsa Sándor volt.

Szabó József nyolc éves kora óta lop. Tíz éves korában pedig már a rendőrséggel akadt dolga, öt évet töltött a väci javítóintézetben. Kiszabadulása után Beeskerekre jött, ahol az első nap már munkához látott. Több sikerült betörés után elfogták s átadták a törvényszéknek, melynek büntető tanácsa két évi börtönrre ítélte. Ez év január 4-én munkára vitték ki a rabokat, köztük Szabót is s ezt az alkalmat felhasználva, furfangos módon megszökött.

János. Szépen esengő, tiszta tenorjában megnyerő, díszkrét játékában egész este gyönyörűséggel telt a publikumnak.

Rollát Schmörler Ferencné játszotta. Bár hangja nem elégséges eme nehéz szerep kiénekléséhez, kevés hangjával is ügyesen s mit sem rontólag tudott beleilleszkedni az együttesbe.

A Miskából grófnak kinevezett Taszilót s ismét visszavedett lovászfiút Kovács Pál kreálta annyira egészséges, jóízű humorral s bolondos jókedvvel, hogy a rezonáns publikum agyon nevetette magát.

Néhány napra rá megkezdődtek a sorozatos betörések, melyeknek tettesét, bár biztosan tudták ki követte el, hosszú ideig nem tudták elfogni. Jellemzi Szabó bátorságát, hogy még a törvényszéket sem kiemelte meg, hanem egy ízben behatolt a törvényszékre is és kifosztotta az ügyészség bűnjel raktárát.

Egy hónapig tartó hajsz után végre ismét letartóztatta a rendőrség és átadta az ügyészségnek. Ez év augusztusában azonban munkára vitték ki, mely alkalommal újra megszökött.

Ettől a pillanattól kezdve állandóan napirenden voltak a betörések, amelyekről megállapították, hogy valamennyi a körözött szökevény munkája. A rendőrség emberfeletti módon igyekezett a notórius banditát kézrekeríteni. Állandóan őrzőpatyolatot szervezett Beeskerek „réme” ellen, amelyek sokszor a vidékre is kiterjedtek. Egy ízben sikerült az egyik rendőrnek elfognia őt, a Plank-kerten áthaladva azonban futásnak eredt s a gőzfürdő közelében a Béga-partra leugorva, megszökött.

A legutóbbi héten erősen megszorult a hurok Szabó körül. A gonosztevő is megérezte vesztlét, mert már nem jött be a városba, hanem nagyszámu orgazdái egyikénél a periferiákon tartózkodott. Ez a körülmény késleltette ugyan az eredményt, de nem tette kétségessé.

Tegnap késő délután lejárásodott az epilógus. A rendőrség megtudta, hogy Szabó a Cukorgyár R.-T. gyárépülete mögötti földeken tartózkodik s erősen felkészülődött a küzdelemre. Négy óra tájban érkezett meg a rendőrség Szabó rejtékhelyének közelébe. Az üldözés térdig érő sárban félóra hosszát tartott s teljes eredménnyel végződött. Öt óra felé már erősen megvasalva, rendőrfedezet mellett hozták be a városházi fogdába, a megtört betörőkirályt: Szabó Józsefet, kihallgatását még az este megkezdették.

A rendőrség bravuros munkát végzett. Nem volt kis feladat megszabadítani a várost ettől a notórius mindenreklés banditától. Az elfogatás főként Andrievity Zsarko és Dimitrievity Neven rendőralkapitány érdeme.

Lecker Sándor, a kis idétlen grófi gyerekek, Gida szerepében mintaszerűt produkált, amellyel rugalmas, ügyes táncosnak is bizonyult.

A félkegyelmű kegyelmes paralitikus beszédstílusát s mozgását helyesen találta el Schmörler Ferenc.

Lotti grófnő szerepét Henlein Erzsébet látta el megelégedésre.

Egyformán jók voltak még Anyos Pongrác mint Pikszó, Török Imre mint Mikszó, Csókás Kató mint Jella grófnő, Müller Terus mint Marica, Balázs József mint titkár, Welt Rózsi, Felencz Sándor,

Molnár Erzsébet, Babinszky János, Báthly Mihály, Welt Rózsi, Molnár Erzsébet. A darab zenei részének fáradtságos és szakavatott betanítását Uhliers Károly, a Vasutas Zenekar közkedvelt karmestere, az előadás dirigense látta el példás szorgalommal. A darabot Kovács Pál, Miska személyesítője rendezte. A darabban előforduló táncokat Gömörly Sándor tanította be. C.

Hadüzenet a járványok ellen.

A városi tanács határozata.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 26.

Tegnap számban megírta a „Torontál”, hogy a vörhenyjárvány újabban mily nagy mértékben lépett fel és preventív ellenintézkedéseket követelt hatósági részről, a járvány továbbterjedésének megakadályozása végett.

A hatósági erélyes közbelépésnek első jele tegnap mutatkozott. A városi tanács tegnap délelőtt 11 órakor ugyanis tanácsulást tartott a polgármesteri hivatalban, amelyen megbeszélés tárgyává tette a járvány leküzdésének kérdését. A tanácsuláson e kérdésben igen sok pro és kontra beszéd hangzott el több leadott tervezet ügyében, végre azonban mégis egy határozat, hogy felhatalmazzák Sztaity János városi főorvost, hogy belátása szerint léptessen preventatív intézkedéseket életbe s mindenképpen hasson oda, hogy a vörheny továbbterjedése megszűnjön. Ami a várost illeti, megadja a főorvos tervének keresztülvitelére a szükséges támogatást.

Ezzel a határozattal a város a maga részéről hajlandóságot mutat a járvány megszüntetésének munkájához való hozzájáruláshoz. A közönségen a sor, hogy a hatóság munkáját a lehetőséghez képest elősegítse.

Megalakult az új angol kormány.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, okt. 25.

Tegnap éjjel megalakult az új kormány. Főbb tagjai a következők: miniszterelnök: Bonar Law; lord kancellár: Viscount Cave; lord elnök és a felsőház leaderje: Lord Salisbury; kincstári kancellár: Sir Baldwin; belügyminiszter: Bridgeman; külügy: Lord Curson; gyarmatügyi miniszter: a devonshyrei hereg; indiai államtitkár: Viscount Peel; hadügyminiszter: Lord Derby; tengerészeti miniszter: Amery; kereskedelem: Sir Lloyd Greame; egészségügy: Sir Griffith Boskaven; földmivelés és halászat: Sir Standers; skóciai államtitkár: Viscount Nove; főállamügyész: Douglas Hogge; skóciai államügyész: Watson.

Több tárca még betöltetlen. Az államtitkárokat később nevezik ki.

A müncheni papai nuncius helyreigazítja Vilmos excsászárt.

— A „Torontál” berlini tudósítójától. —
Berlin, okt 25.

A „Germania” monsignore Pacelli pápai nunciának Vilmos császárnál a kreuznachi főhadiszálláson 1917 július 29-én tett látogatása kapcsán, amelyről II. Vilmos császár emlékirataiban is megemlékszik, a nunciatura helyreigazítását közli. A nunciatura kijelenti, hogy Pacelli látogatása előtt Berlinben Bethmann-Hollweg birodalmi kancellárnál megbeszélést folytatott arról, hogy mi a berlini kormány felfogása a békéről, a német háborús célokról, Belgium függetlenségéről és Elzász-Lotharingiáról. A kreuznachi audienca alkalmával senki más nem volt jelen. Pacelli átadta a császárnak XV. Benedek pápa levelét, amelyben a pápa aggodalmait fejezi ki a háboru hosszú tartama és az ebből származó borzasztó nyomor miatt. A nuncius ezután a pápa nevében arra kérte a császárt, hogy vessen véget a háboru borzalmainak, még akkor is, ha egyik-másik háboru céljairól le kellene mondania. A császár azt felelte, hogy nem Németország okozta a világhorut, Németországnak védekeznie kellett Angolország megsemmisítő törekvései ellen.

Emlékeztette a nunciust Németországnak 1916 decemberében tett békeajánlatára és sajnálkozását fejezte ki azon, hogy a pápa akkor nem emelte fel szavát, mint Wilson. Rámutatott a nemzetközi szociáldemokrácia tevékenységének veszélyére és azt ajánlotta, hogy a pápa intézzen ünnepeiyes pásztorlevelet az egész világ papságához és híveihez, amelyben a békéért imákat és folytonos munkálkodást ír elő. A nuncius, akinek erre utasítása nem volt, kijelentette, hogy erről a pápának jelentést fog tenni, azt azonban nem mondta, hogy a szent atya számára az olasz kormányhoz való viszonyánál fogva bajos dolog ennek az indítványnak ez értelemben cselekedni. Azt nem mondta, hogy az ilyen pápai figyelmeztetés egyes hitközségeknél nem fog kedvező fogadtatásra találni. A nuncius azután a pápa nevében arra kérte a császárt, vessen véget a belga munkások deportációjának, ami az egész világon kedvezőtlen benyomást keltett és emlékeztette a császárt a szent-széknék tett ígéreteire. A császár megígérte, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozni fog.

Az audienca után a császár meghívta a nunciust ebédre, amelyen igen sokan vettek részt. Ebéd után fesztelen társalgás folyt az erkélyen.

A munkabérek változása a háboru óta. A genfi nemzetközi munkahivatal kiadásában Wages Changes in Various Countries címmel a napokban érdekes tanulmány jelent meg, mely az egyes országok munkabéréinek összehasonlító statisztikáját adja. A kimutatás szerint Németországban 1921-ben huszonhét foglalkozás közül csak tizenkettőben volt a reális bérek átlaga nagyobb, mint 1914-ben, egy esetben változatlan maradt, a többi tizen-négy foglalkozási ágban kisebb-nagyobb mértékben csökkent. Ausztriában csak az építési segédmunkások bérei emelkedtek. Angliában harminkekét foglalkozás közül a há-

boru után hétben kisebbedtek a bérek, a többiben 2-72 százalékkal nagyobbodtak. Feltűnő jelenség ugyszólván mindenütt, hogy a hivatalnokok fizetése a tanulatlan munkásokéhoz arányitva, mindennütt jelentékenyen kisebb. Németországban például a magasabb tisztviselő a háboru előtt hétszerannyit kapott, mint a tanulatlan munkás — 1921-ben valamivel többet, mint a kétszeresét.

VÁROSI JÓDÓ
GYÓGYÚRÓ
NOVISAD
PANSIO RENDEZÉS.
KITŰNŐ ELLÁTÁS ÉS SZOBAK.
ISZAPKEZELÉSEK, SÓSFÜRDŐK, HYDRO-
THERAPIA, RÖNTGEN-LABORATORIUM,
KVARCLÁMPA, DIATHERMIA ÉS
VILLAMOS KEZELÉSEK.
ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS.
NYITVA EGÉSZ ÉVBEN
TELE KORA.

Hangszereket

elismert elsőrangú szaktudással javítottok, a hurjaim tartósak, cimbalom basszus hurjaim megérkeztek Használt és saját készítményű hangszereket raktáron tartok. Kértek a címre különösen ügyelni. **WLADAR ERNŐ** hangszerekészítő, Begejszki red 5, a volt Daun-féle téglagyárral szemben.

Eladó

egy 2 méter magas fehér majolika cserépkályha és két kocszkályha. Bővebbet Piking Jakab ügyöknél. Veliki Becskerek. 1848

Egy modern világos 1829

hálószobaberendezés

egy ebédő, konyhaberendezés és egyéb háztartási cikkek azonnal eladók. Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Férfiruhák

eladók 1832

Milicsina (Bakies) utca 19. sz. a.

Alapítatott: 1879. 1709

Nemzetközi szállítmányok

Emil Eichhorn

Brod n/S. Bos.-Brod.

Sürgöncim: Eichhorn. Telefon 49.

Eladó 1840

egy nagy cimbalom **Czulka Lajosnál** Rajjiceva (Attila) utca 6.

Egy teljesen jókarban lévő, alig használt négyülékes duptafedélű, könnyű

Landauer-kocsi

azonnal eladó. Bővebbet Amend Ferenc kocsigyártónál V. Becskerek, Hajneova (Szentgellért) utca 62. 1838

Sok pénzt takarít meg, ha cipőt Ferenczinél vásárol!

Eredeti „SIMMY“-cipők

készen és mérték szerint, a legjobb kivitelben és a legjutányosabb áron kaphatók. Rendelések, izléses és elsőrendű kivitelben, 48 óra alatt készülnék. Külön ortoped-osztály fájóslábuak részére!

Ferenczi János modern cipész-mester. Fő-utca

Megérkezett

nagyobb mennyiségű gertyán-, bükk- és vegyes hasábos tűzifa,

továbbá elsőrendű porosz és bolgár fűtő- és üzemi szenek, porosz kovácsszén és retortafaszén. Kapható nagyban és kicsinyben **KEMÉNY ÁRPÁD és TÁRSA** cégnél Veliki Becskerek. Telefon 187.

I^a Burgonya

100 kg-tól fölfelé, házhoz szállítva, míg a készlet tart, 750 K métermázsánként.

I^a Vöröshagyma

100 kg-tól fölfelé, házhoz szállítva 1400 K métermázsánként.

„UNION“ Kereskedelmi Részvénytársaság

Fiókja Veliki Becskerek. Telefon: 38, 343 és 295.

Előzetes jelentés!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy Petrogradska (Melencei) u. 29. szám alatt levő vendéglő helyiségem **ujjonnan átalakított táncmulatságok, társasössze- jövelelek, lakodalmak rendezésére ismét a t. közönség rendelkezésére áll.** Szíves pártfogást kér **Krieger Mátyás,** a volt Ellmer-féle vendéglő tulajdonosa

Bognárok figyelmébe

Nagymennyiségű elsőrendű **szlavóniai kőrisonk,** **kőristalp és kőrishasáb**

érkezett és minden mennyiségben jutányosan kapható:

Prometno D. D. Vel. Becskerek.

Telefonszám: 72. Sürgöncim: PROMET.

Gyertyán- és vegyeshasáb tűzifa ingyen házhoz fuvarozva. 1822